

**ПРІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ
“СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ**

УДК 37.035:355.01:688.728-021.6

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.314156>

Інна Ящук, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
Наталія Казакова, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

**ПРІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ
ГРИ “СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ
СВІДОМОСТІ**

У статті розкрито особливості організації військово-патріотичного виховання у дитячо-юнацьких об'єднаннях. За результатами аналізу нормативно-правових документів, в яких наголошено на потребі формування у дітей та молоді громадянськості і патріотизму, готовності до захисту держави і підвищення рівня її обороноздатності, виокремлено поняття “військово-патріотичне виховання”, “оборонна свідомість”.

Схарактеризовано основні ресурси реалізації військово-патріотичного виховання і формування у дітей та юнацтва оборонної свідомості: заклади загальної середньої освіти, родина і сім'я, бібліотеки, інформаційний простір, музеї, військово-історичні пам'ятки та об'єкти, місця поховань загиблих в АТО, ООС, російсько-українській війні; система зв'язків з учасниками бойових дій, російсько-української війни, волонтерськими організаціями, військовими формуваннями, об'єднаннями за інтересами військово-патріотичного спрямування на базі закладів загальної середньої чи позашкільної освіти.

Ключові слова: військово-патріотичне виховання; оборонна свідомість; всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Сокіл” (“Джура”); діти та юнацтво; духовно-моральні і фізичні якості; форми і методи виховання; табірний збір.

Літ. 9.

Inna Yashchuk, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Pedagogy Department,
Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy
Nataliia Kazakova, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Pedagogy Department,
Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy

**PRIORITIES OF THE ALL-UKRAINIAN CHILDREN'S AND YOUTH MILITARY-
PATRIOTIC GAME “SOKIL” (“DZHURA”) IN THE FORMATION OF DEFENSIVE
CONSCIOUSNESS AMONG CHILDREN AND YOUTH**

The article deals with the problem of organising military-patriotic education in children and youth organizations. On the basis of regulatory and legal documents, which focus on the need to form citizenship and patriotism among children and youth, readiness to defend the state and increase its defensive capability, the concepts of “military-patriotic education” and “defensive consciousness” have been distinguished.

The main resources for the implementation of military-patriotic education of children and youth have been characterised: general secondary education institutions, family, libraries, information space, museums, military and historical monuments and objects, burial places of those killed in the ATO, the Special Forces, the Russian-Ukrainian war; a system of relations with participants of hostilities, the Russian-Ukrainian war, volunteer organisations, military formations, associations of military-patriotic interests on the basis of general secondary or out-of-school education institutions.

The priorities of the children's and youth military-patriotic game “Sokil” (“Dzhura”) have been highlighted, namely: development of physical qualities and sports skills, psychological, physical, moral and spiritual readiness for service in the Armed Forces and choice of military profession; formation of patriotism, civic and defensive consciousness, respect for the heroic past of the Ukrainian people, which are revealed in the forms of education, among which a prominent place is given to the camp training, as well as methods of forming defensive consciousness: education through play, personal growth, team building, storytelling, competition.

Keywords: military-patriotic education; defensive consciousness; all-Ukrainian children's and youth military-patriotic game “Sokil” (“Dzhura”); children and youth; spiritual; moral and physical qualities; forms and methods of education; camp training.

Постановка проблеми. Упродовж багатолітньої історії функціонування української державності патріотизм завжди є рушійною силою її розвитку, боротьби за суверенність і незалежність, зміцнення територіальної цілісності. Неодноразово змінювався політичний устрій держави (як результат чужоземного посягання на її територіальну цілісність) і курс його розвитку, проте незмінним залишалося розуміння важливості національно-патріотичного виховання дітей і юнацтва. Сьогодні в складних економічних і політичних умовах функціонування держави виховання у своєму концептуальному цілепокладанні зорієнтоване на формування в молодого покоління національної й оборонної свідомості, патріотизму й громадянськості, суспільно-державних цінностей – соборності, самобутності, волі, гідності, які відображають сутність усієї української державності.

Правовою основою національно-патріотичного виховання є Стратегія воєнної безпеки України (2021), Державна цільова програма національно-патріотичного виховання на період до 2025 р. (2021), Концепція національно-патріотичного виховання у системі освіти (2022), Закони України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” (2022), “Про основи національного супротиву” (у редакції 2023 р.), у яких пріоритетним напрямом виховання визначено національно-патріотичне, складовими якого є військово-патріотичне, громадянсько-патріотичне, духовно-моральне та екологічне, і наголошено на потребі формування у дітей та молоді громадянськості і патріотизму, готовності до захисту держави і підвищення рівня її обороноздатності.

З огляду на функціонування держави в умовах воєнного часу, що великою мірою впливає на організацію освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, зосередимо увагу на військово-патріотичному вихованні дітей та юнацтва. Увага до цієї проблеми зумовлена позиціонуванням освіти як чинника національної безпеки України у процесі зміцнення її державного суверенітету, обороноздатності та збереження національно-культурної ідентичності української молоді.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема організації військово-патріотичного виховання у закладах освіти різних типів досліджувалася багатьма вченими. Наприклад, І. Бех, Л. Канишевська, В. Малиношевський [1] детально схарактеризували реалії та орієнтовні позиції стратегії військово-патріотичного виховання дітей і молоді в системі освіти України; Д. Бінецький, О. Остапенко, Н. Касіч [2] розкрили зміст та умови формування ключових компетентностей військово-патріотичного виховання школярів в умовах інформаційної війни, його місце і роль у загальнодер-

жавній системі підготовки школярів до захисту Батьківщини; М. Ковба [4] здійснив опис технологій проведення військово-спортивних змагань та організацію військово-патріотичних таборів і тренінгів; Т. Ціпан [8] зосередила увагу на формах і методах військово-патріотичного виховання молоді в умовах воєнного стану.

З огляду на актуальність військово-патріотичного виховання в умовах сьогодення для утвердження української національної та громадянської ідентичності вважаємо за необхідне визначити пріоритети всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”) у формуванні в дітей та юнацтва оборонної свідомості, що й визначає **мету статті**.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Законі України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” (2023) військово-патріотичне виховання розглядається як “наскрізний виховний процес, спрямований на формування у громадян України оборонної свідомості, готовності до національного спротиву, підвищення суспільної значущості та поваги до військової служби, мотивації громадян до набуття ними необхідних компетентностей у сфері безпеки й оборони” [3]. Його мета полягає у формуванні оборонної свідомості, тобто “свідомому сприйнятті та готовності громадянина до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України, а також готовності стати до лав Збройних Сил України та інших формувань сектору безпеки та оборони України, готовності до національного спротиву” [3]; “мотивуванні до набуття необхідних компетентностей у сфері безпеки й оборони шляхом цілеспрямованої діяльності закладів освіти, громадських об’єднань, сім’ї, органів державної влади й місцевого самоврядування та силових структур” [1, 3].

Фундаментом змісту військово-патріотичного виховання виступає формування і розвиток у підростаючого покоління найважливіших духовно-моральних і фізичних якостей – патріотизму і громадянськості, любові до Батьківщини, поваги до законності і правопорядку, відповідальності за виконання конституційного обов’язку із захисту Батьківщини, мужності і хоробрості, а також здатності мобілізувати ці якості у випадку військової небезпеки.

Оскільки системна організація військово-патріотичного виховання спрямована на формування психологічної, фізичної та морально-духовної готовності до служби в Збройних Силах України, оволодіння початковою військовою підготовкою, військовими професіями [5], то схарактеризуємо

ПРІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ “СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ

основні ресурси реалізації військово-патріотичного виховання:

– заклади загальної середньої освіти: викладання навчального предмету “Захист України”; формування необхідних компетенцій у сфері безпеки; отримання знань, умінь і навичок із початкової загальної військової підготовки (вогнева, стрійова підготовка, воєнна топографія), цивільної оборони; наявність знань про структуру Збройних Сил України; військово-технічних умінь і навичок, необхідних для оволодіння професією військового; організація позакласної виховної роботи, методичне забезпечення якої складає банк методичних та інформаційних розробок військово-патріотичного спрямування, відео- та мультимедіотеку; художні і документальні фільми на державотворчу та військову тематику; інформування школярів про заклади освіти, які здійснюють підготовку фахівців військових спеціальностей і надання їм допомоги в усвідомленому виборі професії військового, прикордонника, поліцейського, рятувника тощо;

– заклади вищої освіти – викладання соціо-гуманітарних дисциплін; наукова студентська діяльність; функціонування волонтерських формувань; музейні кімнати чи куточки, які уміщують інформацію про випускників ЗВО – учасників АТО, ООС, російсько-української війни тощо;

– сім’я і родина: утвердження у свідомості дітей любові до Батьківщини, гордості за рідний край і людей, які його населяють; формування почуття обов’язку, честі, совісті, готовності до захисту рідної землі; вивчення воєнної історії сім’ї і родини; формування поваги до професії військового тощо;

– бібліотеки (шкільні, районні, міські, обласні): популяризація художньої й публіцистичної літератури про героїчні сторінки історії України, її тернистий шлях до незалежності й суверенітету, державних і військових діячів, творців сучасної історії країни тощо;

– інформаційний простір (інтернет-портали, сайти, сторінки в соціальних мережах та месенджерах, на яких розміщена інформація з питань дитячого й молодіжного руху, що ініціює патріотизм, громадянськість, полікультурність, соціальну активність підлітків і молоді в різних форматах). “В онлайн-контактах виникає груповий ціннісний ефект та формується вагома суспільна позиція “ми готові до дії” як норма суспільно значущого життя” [1, 6];

– музеї (краєзнавчі, історичні, літературні, віртуальні; музеї чи музейні кімнати закладів освіти): організація пошукової діяльності, робота з експозиціями музеїв, музейних кімнат воєнної історії;

– військово-історичні пам’ятки та об’єкти, місця поховань загиблих в АТО, ООС, російсько-українській війні;

– система зв’язків з учасниками бойових дій, російсько-української війни, волонтерськими організаціями, військовими формуваннями – виховує “впевненість у своїх військово-патріотичних діяннях” [1, 6];

– об’єднання за інтересами військово-патріотичного спрямування на базі закладів загальної середньої чи позашкільної освіти: формування навичок здорового способу життя; витривалості, здатності переносити фізичні навантаження у повсякденному житті і обстановці, наближеній до бойової; залучення школярів до військово-спортивних заходів: військово-спортивних конкурсів, військово-патріотичних ігор тощо.

Оскільки зміст військово-патріотичного виховання визначається національними інтересами України й покликаний забезпечити активну участь громадян у збереженні її безпеки від зовнішньої загрози [5], то виокремимо пріоритети всеукраїнських ігор, цільовими установками яких є формування в учнівської молоді психологічної, фізичної та морально-духовної готовності до військової служби в ЗСУ, патріотизму і громадянської самосвідомості; вірності конституційному обов’язку; шанобливого ставлення до героїчного минулого українського народу; удосконалення фізичних якостей та спортивних умінь.

Це такі військово-спортивні, військово-патріотичні та спортивно-прикладні ігри, як: всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Сокіл” (“Джура”); всеукраїнська національно-патріотична військово-спортивна гра “Захисник України”; національна дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Хортинг-патріот”; національні дитячо-юнацькі спортивно-прикладні ігри “Юний поліцейський”, “Юний миротворець”; “Юний прикордонник”; “Юний кінолог”; “Юний рятувальник”; “Юний гвардієць”; військово-прикладне семиборство; військово-спортивна гра “Патріот” [9].

Наприклад, всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра “Сокіл” (“Джура”) в закладах середньої та позашкільної освіти проводиться з 2003 р. під егідою Міністерства освіти і науки України, Міністерства молоді і спорту України, Ради козацьких отаманів України та МБУ “Центр Національного Відродження” при сприянні Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної прикордонної служби України та Служби безпеки України. Починаючи з 2018 р., гра відбувається відповідно до оновленого Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру “Сокіл” (“Джура”) і проводиться “з метою виховання громадян-патріотів, захисників державної незалежності та територіальної цілісності України як високоморальних особистостей, які плекають українські

ПІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ “СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ

традиції, духовні цінності, володіють відповідними знаннями, вміннями та навичками, здатні реалізувати свій потенціал в умовах сучасного суспільства” [7].

Реалізація мети відбувається шляхом упровадження в ігровий процес різноманітних форм і методів виховання, серед яких: індивідуальна й групова робота під керівництвом виховників; уроки звитяги; теренові ігри, змагання та квести; організація урочистих ритуалів і церемоній; туристсько-красназавчі експедиції, походи; організація і відзначення (вшанування) пам’ятних дат з історії Збройних Сил України та держави; добродчинні акції; популяризація державних символів, військових, бойових традицій, ритуалів та символів ЗСУ; зустрічі з учасниками національно-визвольних змагань, Революції Гідності, антитерористичної операції та операції об’єднаних сил; історична та музейна робота; робота з увічнення пам’яті загиблих під час виконання конституційного обов’язку із захисту держави; вивчення зразків новітньої бойової техніки і зброї та правил поведінки з ними; заходи спортивно-оздоровчого спрямування: стройова підготовка, орієнтування на місцевості, подолання природних чи штучних перешкод, конкурси, естафети, змагання, флешмоби, марафони тощо [7; 8, 229–230].

Всеукраїнська гра “Сокіл” (“Джура”) є дієвим засобом військово-патріотичного виховання загалом і оборонної свідомості зокрема, оскільки її зміст насичений формами і методами, спрямованими на оволодіння знаннями з початкової загальної військової підготовки, військово-прикладними, спортивно-оздоровчими вміннями та навичками і їх закріплення. У ній “виражена військово-прикладна спрямованість знань і дій в грі, необхідних як захиснику Вітчизни, так і громадянину; наявність елементів героїки та бойової романтики; пропаганда здорового способу життя; формування колективу і взаємодопомоги, дотримання дисципліни та безконфліктне вирішення тактичних завдань; перевірка своїх сил та можливостей в ігрових ситуаціях та під час виконання різних вправ (біг, стрибки, метання, орієнтування на місцевості, надання першої допомоги, навички похідного життя, стройові вправи); відчуття дорослості, самостійності, реальна самооцінка, самоствердження; формування справжньої дружби, товариства і взаємної виручки” [9, 100].

Важливою формою виховання в “Джурі” є табірний збір – комплексна форма виховної роботи з оволодіння учасниками гри практичних умінь і навичок, які забезпечують формування громадянськості, патріотизму, оборонної свідомості, в саме:

– навчання стройової підготовки (формує витримку, відчуття єдності з іншими, почуття особис-

тої і колективної відповідальності, гордості за ЗСУ);

– орієнтування на місцевості та розв’язування задач на визначення відстані різними способами (вимагає знань з географії, математики; сприяє формуванню спостережливості, готовності надати допомогу іншим, умінню аналізувати, робити висновки й узагальнення);

– проведення “розвідки” й непомітне пересування та маневрування на місцевості (сприяє удосконаленню координації та точності рухів, швидкості й витривалості, сміливості й рішучості, оборонної свідомості, підвищенню рівня самооцінки);

– ведення “оборонного бою” чи “наступу” на супротивника (виховує мужність, сміливість, рішучість, витримку, силу волі, відповідальність, готовність до здійснення героїчних вчинків і дій в екстремальних умовах, до захисту Батьківщини);

– маскування (розвиває дисциплінованість, передбачливість, хоробрість, витривалість, відповідальність, врівноваженість, ініціативність, зібраність, кмітливість);

– долання природних і штучних перешкод, наприклад, “горизонтальна павутина” (уміння пройти по-пластунськи під натягнутою мотузкою), “мінне поле” (уміння пройти та знешкодити “міни”), “навісна переправа”, “вихід з оточення”, “зона диму” та інші (розвиває фізичну витривалість, кмітливість, рішучість, зібраність, стресостійкість, самоконтроль і самоаналіз);

– дії в екстремальній ситуації “Повітряна тривога”, її сутність – у здатності учасників гри якнайшвидше залишити небезпечне місце у таборі за сигналом “повітряна тривога”, знайти “безпечну зону” – швидко евакуюватися і “зайняти оборону” (формує уміння грамотно поводитися в екстремальних ситуаціях, приймати адекватні рішення, відповідати за себе і за інших членів команди, розвиває культуру безпечної життєдіяльності, оборонну свідомість).

Під час вищезазначених групових (командних) ігор їх учасники оволодівають військово-прикладними компетентностями у сфері безпеки й оборони, що, зі свого боку, позитивно впливає на формування у них оборонної свідомості, а також відбувається фізичне й психічне загартовування організму. Наприклад, біг на швидкість сприяє пристосуванню організму до виконання роботи в умовах кисневого голодування; вправи на метання та стрибки забезпечують розвиток швидко-силових якостей з навантаженням на верхній плечовий пояс та нижні кінцівки.

Паралельно здійснюється оздоровлення учасників гри, що виражається в їх усвідомленні систематично займатися фізкультурою та спортом, загартовувати організм, відповідально ставитися до

ПРІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ “СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ

свого здоров'я, дотримуватися здорового способу життя.

Оздоровчий ефект військово-спортивних ігор вбачаємо і в згуртованих, узгоджених діях гравців, позитивних емоціях, які виникають як під час ігор, так і після їх завершення. Сформовані звички грати чесно, з дотриманням правил формують дисциплінованість і відповідальність, нівелюють появу непорозумінь, взаємних образ і сварок.

Командна гра й різні види спільної ігрової діяльності виробляють в учасників гри необхідні навички соціальної взаємодії, уміння підкорятися колективній дисципліні і водночас відстоювати свої права, співвідносити особисті інтереси з інтересами інших. Робота у згуртованій групі забезпечує у команді клімат взаємної довіри, турботи та взаємодопомоги.

Зосередимо увагу на методах виховання, які допомагають гравцям набути життєвого досвіду, оволодіти культурою безпечного життя, почуттям громадянської солідарності, оборонної свідомості.

Метод навчання й виховання через гру – відображає активну діяльність, у процесі якої гравці, застосовуючи набуті теоретичні знання в практичній діяльності, запозичуючи досвід інших, набувають досвіду безпечної життєдіяльності.

Метод особистісного зростання – підсилює внутрішню мотивацію на подальший розвиток і самовдосконалення, що надає дітям та юнацтву впевненості у досягненні окреслених життєвих цілей.

Метод виховання в колективі – сприяє формуванню готовності до взаємодії з іншими, позиціонуванню себе частиною цілого живого організму, тобто вихованню командного духу. Усвідомлення командної (групової) приналежності, відчуття цілісності команди позитивно впливає на врахування потреб та інтересів інших членів команди, формування почуття солідарності, взаємодопомоги, емоційного добробуту й стійкості.

Сторителінг – це метод, який ґрунтується на захопливій розповіді про когось чи про щось. Наприклад, розповідаючи історію виникнення військових нагород і відзнак України, військових ритуалів, створення сучасної бойової техніки, організатор створює простір, у якому вихованці можуть вільно висловлювати свої думки та уявлення, розвивати навички критичного мислення та аналізу, оскільки чують різні точки зору на основі розвитку сюжету.

Метод змагання пов'язаний з результативністю ігрової діяльності та дає змогу досягнути високого ігрового результату; мобілізує інтелектуальні й психічні можливості учасників гри, стимулює їхню розумову діяльність.

Форми і методи виховання в “Джурі” є сучасними, відповідають віковим особливостям дітей та

юнацтва, тому й забезпечують реалізацію окреслених у нормативно-правових документах завдань військово-патріотичного виховання загалом і оборонної свідомості зокрема.

Висновки. У сучасних умовах функціонування вітчизняного суспільства військово-патріотичне виховання є мобілізаційним ресурсом формування у дітей та юнацтва активної громадянської позиції і оборонної свідомості. Пріоритети всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри “Сокіл” (“Джура”) у цьому контексті вбачаємо у формуванні в дітей та юнацтва готовності до виконання завдань із забезпечення захисту Батьківщини й оволодіння необхідними для цього особистісними якостями, захищати Конституційний устрій держави, її інтереси та територіальну цілісність і успішно реалізувати себе в суспільстві як громадянина і патріота.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні впливу фізкультури і спорту на формування у дітей та молоді готовності до захисту Батьківщини.

ЛІТЕРАТУРА

- Бех І.Д., Канишевська Л.В., Малиношевський Р.В. Стратегія військово-патріотичного виховання дітей та молоді в системі освіти України: реалії та орієнтовані позиції. *Вісник Національної академії педагогічних наук*. 2023. № 5 (2). С. 1–7. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/390/454>
- Бінецький Д.О., Остапенко О.І., Касіч Н.П. Військово-патріотичне виховання учнів закладів загальної середньої освіти в умовах інформаційної освіти. The 9th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (April 11–13, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. 623 p.
- Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”. 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283420>
- Ковба М.В. Методи і форми військово-патріотичного виховання старшокласників (перша чверть XXI ст.). *Педагогічний альманах*. 2024. № 55. С. 78–284.
- Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
- Міністерство освіти і науки України. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 (527). 2022. URL: <http://surl.li/ceowq>
- Положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру “Сокіл” (“Джура”). 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2018-%D0%BF#Text>
- Ціпан Т. Військово-патріотичне виховання молоді в умовах воєнного стану. *Інноватика у вихованні: зб. наук. праць*. Вип. 16 / упор. О.Б. Петренко, ред. кол.: О.Б. Петренко, Н.Б. Грицай, Т.С. Ціпан та ін. Рівне : РДГУ. 2022. С. 223–232. URL: <https://o.s.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/498>

**ПІОРИТЕТИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОЇ ГРИ
“СОКІЛ” (“ДЖУРА”) У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА ОБОРОННОЇ СВІДОМОСТІ**

9. Діхтяренко З.М. Методичний інструментарій формування у старшокласників готовності до захисту Вітчизни : метод. посіб. / під ред. Шаповалова Б.Б. Кропивницький : Імекс-ЛІТД, 2019. 143 с.

REFERENCES

1. Bekh, I.D., Kanishevska, L.V. & Malynoshchuk, R.V. (2023). Stratehiia viiskovo-patriotychnoho vykhovannia ditei ta molodi v systemi osvity Ukrainy: realii ta oriientovni pozysyii [Strategy of Military-patriotic Education of Children and Youth in the Education System of Ukraine: Realities and Indicative Positions]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk*, No. 5 (2), pp. 1–7. Available at: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/390/454>. [in Ukrainian].
2. Binetskyi, D.O., Ostapenko, O.I. & Kasich, N.P. (2021). Viiskovo-patriotychno vykhovannia uchniv zakladiv zahalnoi serednoi osvity v umovakh informatsiinoi osvity [Military and Patriotic Education of Students of General Secondary Education Institutions in the Context of Information Education]. The 9th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research” (April 11–13, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 623 p. [in Ukrainian].
3. Zakon Ukrainy “Pro osnovni zasady derzhavnoi polityky u sferi utverzhennia ukrainskoi natsionalnoi ta hromadianskoi identychnosti” [The Law of Ukraine “On the Basic Principles of State Policy in the Field of Strengthening Ukrainian National and Civil Identity”]. (2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283420> [in Ukrainian].
4. Kovba, M.V. (2024). Metody i formy viiskovo-patriotychnoho vykhovannia starshoklasnykiv (persha chvert XXI st.) [Methods and Forms of Military-patriotic Education of High School Students (First Quarter of the 21st Century)]. *Pedagogical almanac*. No. (55). pp. 278–284. [in Ukrainian].
5. Kontseptsiiia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia v systemi osvity Ukrainy (2022). [The Concept of National-patriotic Education in the Ukrainian Education System]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text> [in Ukrainian].
6. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2022). Pro deiaki pytannia natsionalno-patriotychnoho vykhovannia v zakladakh osvity Ukrainy ta vyznannia takym, shcho vtratyv chynnist, nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 16.06.2015 № 641 (527) p. [On Some Issues of National-patriotic Education in Educational Institutions of Ukraine and the Invalidation of the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine of 16.06.2015 No. 641 (527)]. Available at: <http://surl.li/ceowq> [in Ukrainian].
7. Polozhennia pro Vseukrainsku dytiachy-yunatsku viiskovo-patriotychnu hru “Sokil” (“Dzhura”) (2018). [Regulations on the All-Ukrainian Children’s and Youth Military-Patriotic Game “Sokil” (“Dzhura”)]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/845-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
8. Tsipan, T. (2022). Viiskovo-patriotychno vykhovannia molodi v umovakh voiennoho stanu [Military and Patriotic Education of Young People Under Martial Law]. *Innovation in upbringing*. Vol. 16. (Eds.). O.B. Petrenko, N.B. Hrytsai, T.S. Tsipan et al. Rivne, pp. 223–232. Available at: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/498> [in Ukrainian].
9. Shapovalov, B.B. (Ed.). & Dikhtiarenko, Z.M. (2019). Metodychnyi instrumentarii formuvannia u starshoklasnykiv hotovnosti do zakhystu Vitchyzny: metod. posib. [Methodological Tools for the Formation of High School Students’ Readiness to Defend the Motherland: methodological guide]. Kropryvnyskyi, 143 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 04.09.2024

“... І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі...”

*Тарас Шевченко
український поет, прозаїк*

“Мій патріотизм – це не сентимент, не національна гордість, то тяжке ярмо”.

*Іван Франко
видатний український поет, прозаїк*

“Хто осмислено спрямований заради добра в небезпеку й не боїться її, той мужній, і в цьому мужність”.

*Аристотель
давньогрецький науковець-енциклопедист, філософ*

“Патріотичне виховання – це сфера духовного життя, яка проникає в усе, що пізнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується”.

*Василь Сухомлинський
український педагог*

